

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 1443/06
06.07.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Slobodana Dražića, predsednika veća, Vlaste Jovanović, Jelene Borovac, mr Ljubice Jeremić i Biljane Dragojević, članova veća, u parnici tužioca AA, koga zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tuženih BB i VV, koje zastupa punomoćnik BA, advokat, radi ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju i sudskog zaveštanja, odlučujući o reviziji tuženih, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Požarevcu Gž.br.354/2005 od 26.04.2005. godine, u sednici održanoj 06.07.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

I PREINAČUJE SE presuda Okružnog suda u Požarevcu Gž.br.354/2005 od 26.04.2005. godine, u stavu prvom izreke, tako što se odbija žalba tužioca i potvrđuje presuda Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi P.br.327/2004. godine od 03.12.2004. godine, u stavu drugom izreke, kojim je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da se utvrdi da je ništavo sudsko zaveštanje, sada pok. zaveštaoca OO, sastavljen od strane sudije Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi, pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine.

II ODBIJA SE, kao neosnovana, revizija tuženih izjavljena protiv iste presude Okružnog suda u Požarevcu u stavu drugom izreke.

III ODBIJA SE, kao neosnovan, zahtev tužioca za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi P.br.327/2004. godine od 03.12.2004. godine, stavom prvim izreke utvrđeno je da je ništav ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između sada pok. OO, kao primaoca izdržavanja i tuženih BB i VV, kao davaoce izdržavanja, overen pred Opštinskim sudom u Petrovcu na Mlavi pod R.br.147/01 od 11.04.2001. godine. Stavom drugim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se utvrdi da je ništavo sudsko zaveštanje, sad pok. zaveštaoca OO, sastavljenog od strane sudije Opštinskog suda Petrovca na Mlavi, pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine, kao neosnovan. Stavom trećim izreke, poništeno je sudsko zaveštanje zaveštaoca pok. OO, overen od strane Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi pod R. br.148/2001 od 11.04.2001. godine. Stavom četvrtim izreke, utvrđeno je da je tužilac AA po osnovu nasleđa iza smrti svog oca, sada pok. OO, vlasnik stana GG, u površini od 38,40 m², kao i svih pokretnih stvari koje se nalaze u tom stanu bliže označenom u tom delu izreke, što su tuženi dužni priznati tužiocu. Stavom petim izreke, obavezani su tužioci da se isele iz stana GG, u površini od 38,40 m² i taj stan slobodan od svih lica i njihovih stvari i pokretne stvari koje se nalaze u stanu bliže označene u tom delu izreke predati u posed tužiocu kao zakonskom nasledniku pok. OO, u roku od 15 dana po prijemu prepisa presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja. Stavom šestim izreke, obavezani su tuženi da tužiocu naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 119.397,60 dinara, u roku od 15 dana po prijemu prepisa presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Presudom Okružnog suda u Požarevcu Gž.br.354/2005 od 26.04.2005. godine stavom prvim izreke preinačena je presuda Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi P.br.327/2004. godine od 03.12.2004. godine u stavu drugom izreke i utvrđeno je da je ništavo sudsko zaveštanje pok. OO sastavljen od strane sudija Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi u predmetu R.148/2001 od 11.04.2001. godine. Stavom drugim izreke delimično je odbijena, kao neosnovana, žalba tuženih i potvrđena je presuda Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi P.br.327/2004. godine od 03.12.2004. godine u stavu trećem izreke. Stavom trećim izreke ukinuta je ista presuda u stavu prvom, četvrtom, petom i šestom izreke i spisi predmeta vraćeni prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Protiv pravnosnažne presude Okružnog suda u Požarevcu u zakonskom roku izjavili su reviziju tuženi zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Tužilac je dao odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu člana 399. ZPP, Vrhovni sud je našao da je revizija tuženih delimično osnovana.

U provedenom postupku nije učinjena bitna povreda člana 361. st.2. tač.9. ZPP, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a razlozi revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava nisu osnovani.

U predmetu ovog spora je i tužbeni zahtev tužioca za utvrđenje ništavosti sudskog zaveštanja sada pok. zaveštaoca OO (čl.155. Zakona o nasleđivanju) i eventualni tužbeni zahtev da se sudsko zaveštanje zaveštaoca pok. OO poništi u smislu člana 168. u vezi čl. 87. Zakona o nasleđivanju.

U provedenom postupku utvrđeno je da je tužilac AA jedini zakonski naslednik svog, sada pok. oca, OO, iz razvedenog braka, u kom postupku je u jednom momentu i osporavao svoje bračno očinstvo tada mal. tužiocu. Tužilac živi u DD, a njegov sada pok. otac i tuženi u ĐĐ.

Isto tako je utvrđeno da u martu 2001. godine otac tužioca, OO. se loše zdravstveno osećao (gubio je telesnu težinu, bio teško pokretan, imao opštu slabost), zbog čega odlazi u bolnicu gde je dijagnosticiran karcinom __ u poodmakloj fazi, to mu se saopštava, on to zna i priča svim meštanima i tuženima od čega boluje. Otac tužioca primao je morfijum, a sa tuženima nije bio ni u kakvim vezama. Ali oni ga izvode iz bolnice i dovode u svoju kuću i 11.04.2001. godine on u kući tuženih, sa njima, u prisustvu sudije Opštinskog suda zaključuje ugovor o doživotnom izdržavanju pod brojem R.147/2001, kojim svu nepokretnu i pobrojanu pokretnu imovinu ostavlja tuženima nakon svoje smrti i pod brojem R.148/2001 sudsko zaveštanje, čiji je predmet ista imovina.

Utvrđeno je i to da zapisnik o sudskom testamentu otac tužioca AA, sada pok. OO, nije pročitao kao zaveštalac, a bio je u stanju to da učini, već mu je to pročitala sudija u prisustvu testamentalnih svedoka. Nakon toga posle 9 dana od sačinjavanja ugovora i zaveštanja, __.200_. godine OO umire.

Polazeći od prednjeg utvrđenog činjeničnog stanja prema kome imovina koja je predmet ugovora o doživotnom izdržavanju koji je prethodio zaključenju spornog zaveštanja prelazi na davaoce izdržavanja, tužene, posle smrti primaoca izdržavanja, to i po shvatanju Vrhovnog suda OO je na toj imovini, koja je predmet ugovora, zadržao pravo svojine i sa njom je mogao raspolagati, pa je pravilan zaključak Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi da sudsko zaveštanje sada pok. zaveštaoca pok. OO, sastavljeno od strane sudije Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine, nije ništavo. S toga je pravilno primenjeno materijalno pravo odredba člana 155. Zakona o nasleđivanju kada je u tom delu tužbeni zahtev tužioca odbijen kao neosnovan.

Isto tako pravilan je zaključak Opštinskog suda da je eventualni tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se sudsko zaveštanje zaveštaoca pok. OO, overen od strane Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine poništi, osnovan, jer nije sačinjeno u obliku i pod uslovima određenim Zakonom o nasleđivanju. Ovo zato, što je odredbom člana 87. navedenog zakona propisano da zaveštanje može po kazivanju zaveštaoca koji je u stanju da ga pročita sačiniti sudija, pošto prethodno utvrdi zaveštaočinu identitet. Pošto zaveštalac takvo zaveštanje pročita i potpiše, sudija na samom zaveštanju potvrđuje da ga je zaveštalac u njegovom prisustvu pročitao i potpisao. Članom 164. istog Zakona propisano je da je zaveštanje rušljivo ako ga je sačinio onaj ko nije imao zaveštajnu sposobnost, ako je u vreme zaveštanja bilo mana zaveštaočeve volje i ako pri sačinjavanju zaveštanja nisu poštovani oblik i uslovi određeni zakonom, dok je članom 168. propisano da je rušljivo zaveštanje koje nije sačinjeno u obliku i pod uslovima određenim zakonom.

Kako, nije sporno da zaveštalac, sada pok. OO, koji je bio u stanju da zaveštanje pročita, nije, sporno zaveštanje koje je po njegovom kazivanju sastavljeno od strane sudije Opštinskog suda u Petrovcu na Mlavi pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine, pre nego što ga je potpisao, pročitao zapisnik o sudskom zaveštanju, a bio je to u stanju, već je isti pročitao sudija, to je pravilan zaključak Opštinskog suda da je sporno zaveštanje, sada pok. OO, rušljivo jer nije sačinjeno u obliku i pod uslovima određenim zakonom, pa su pravilno primenjene odredbe člana 87, 164. i 168. Zakona o nasleđivanju kada je usvojen tužbeni zahtev tužioca i sudsko zaveštanje zaveštaoca pok. OO, overenog od strane Opštinskog suda u Petrovcu pod R.br.148/2001 od 11.04.2001. godine, poništeno.

Pravno shvatanje nižestepenih sudova da pošto je zaveštanje ništavo, da ono i ne proizvodi pravno dejstvo, pa da je s toga osnovan tužbeni zahtev tužioca za njegovo poništenje, nije osnovano. Ovo zato, što je zahtev tužioca za poništenje sudskog zaveštanja zaveštaoca pok. OO eventualni tužbeni zahtev (čl.188. st.2. Zakona o parničnom postupku, odnosno sada 191. stav. 2. ZPP) u odnosu na primarni tužbeni zahtev utvrđenje da je ništavo sudsko zaveštanje, jer je tužilac istakao glavni zahtev da se utvrdi da je zaveštanje ništavo i eventualni da je rušljivo, pa s toga sud za slučaj da usvoji glavni zahtev (da je zaveštanje ništavo) neće odlučivati o eventualnom (da je rušljivo zaveštanje), već samo ako nađe da onaj zahtev koji je ispred njega istaknut glavni, nije osnovan. Međutim, pogrešno pravno shvatanje nižestepenih sudova u konkretnom slučaju je bez značaja obzirom da je neosnovan glavni zahtev utvrđenje da je ništavo sudsko zaveštanje, pa je s toga trebalo odlučivati i o eventualnom zahtevu istom presudom.

Sa ovih razloga Vrhovni sud je, primenom člana 407. st.1. i člana 405. st.1. ZPP, odlučio kao u izreci pod I i II.

Odlučujući o zahtevu tužioca za naknadu troškova odgovora na reviziju Vrhovni sud Srbije je našao da odgovor na reviziju tužioca nije bio ni nužan ni neophodan za odlučivanje o reviziji tuženih, pa je s toga na osnovu člana 159. i 161. u vezi člana 150. Zakona o parničnom postupku odlučio kao u izreci pod III.

Predsednik veća-sudija,

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

ZS